

Kraków, schron amunicyjny Bielany

1. Kategoria

Militaria, schron amunicyjny

2. Położenie administracyjne

gm. Kraków, pow. krakowski, woj. małopolskie

3. Współrzędne

50.04414 19.84710

4. Kod w dokumentacji

Krakow-15-285

5. Opis

Schron znajduje się w południowej części Lasu Wolskiego, na skraju rezerwatu przyrody Bielańskie Skałki, na terenie prywatnej posesji przy ul. Księcia Józefa 287. Jest jednym z obiektów dawnej Twierdzy Kraków, wybudowanej przez Austriaków w kilku etapach w latach 1849-1918. Schrony tego rodzaju służyły do bezpiecznego składowania rezerw amunicji, przeznaczonej dla ruchomych odwodów artylerii oraz dla piechoty usytuowanej pomiędzy i za fortami twierdzy.

Jak pisze Piotr Bujas w *Atlasie Twierdzy Kraków*, w latach 1913-1915 powstało w sumie osiemnaście schronów amunicyjnych, rozmieszczonych na terenie siedmiu z ośmiu obszarów warownych twierdzy. Nie budowano ich jedynie w obszarze VIII, gdzie zostały one zastąpione przez kute w wapiennym podłożu kawerny. Schrony budowano według standardowego projektu z roku 1913 (10 budowli z lat 1913-1914) i jego zmodyfikowanej, późniejszej wersji (8 budowli z lat 1914-1915). Zmiany w projektach dotyczyły między innymi zwiększenia odporności stropodachu i rozwiązań detalu. *W miejsce ceglanych łuków odcinkowych nad otworami okiennymi wprowadzono stalowe nadproża i zewnętrzne wyprofilowanie w betonie. Zmianie uległa również ślusarka, okiennice (w wersji 1914-1915 wprowadzono pancerne) oraz sposób kształtowania stropodachu (spadek na stronę elewacji wejściowej w wersji 1914-1915)*.*

Wewnątrz schronu znajdowało się jedno, duże pomieszczenie magazynowe, doświetlone przez dwa okna. Z pomieszczenia tego za pomocą ceglanej ścianki działowej wyodrębniano niewielki przedsionek z otworem strzelnicy osłaniającej wejście. W latach 1914-1915 pod przedsionkiem umieszczano pompę i cysterne na wodę. Ściany schronów budowano z kamienia

łamanego (150 cm grubości), natomiast elewacje z cegły (90 cm). Stropodach ze stali i betonu posiadał grubość od 90 cm do ok 130 cm. Chociaż schrony w założeniu miały być budowane według jednego, standardowego projektu, w praktyce nigdy nie powstały dwa takie same obiekty, co jest charakterystyczne dla austriackiej szkoły fortyfikacyjnej.

6. Uwagi

7. Źródła i materiały

* Więcej informacji na temat schronów amunicyjnych – patrz schron `Las Wolski` w naszym przewodniku oraz: Piotr Bujas, *Schrony amunicyjne*, w: *Atlas Twierdzy Kraków*, Seria I, Tom 14, Urząd Miasta Krakowa, Oddział Ochrony Zabytków, Kraków 2001.

8. Dokumentacja w terenie

28 marca 2017 r.